

Založení vlastní značky - MONGOL

Monika Přikrylová, DiS.

Bakalářská práce
2013

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta multimediálních komunikací

Ústav designu oděvu a obuvi

akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Monika PŘIKRYLOVÁ, DiS.**
Osobní číslo: **K10098**
Studijní program: **B8206 Výtvarná umění**
Studijní obor: **Multimedia a design - Design oděvu**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Založení si vlastní značky - MONGOL**

Zásady pro vypracování:

Výtvarné zpracování a realizace vybraných finálních návrhů, 5-7 modelů.
Technická a teoretická příprava projektu, sběr potřebných informací, research, vyhotovení práce dle zadaných parametrů.
Celou práci také odevzdat na CD v elektronické podobě.
Prostudování a analýza dostupných materiálů a informací, vlastní závěry.
Rozsah práce:
Výtvarné řešení designu oděvu ve variantách, finální řešení, výběr materiálu, stříhové řešení, realizace vybraných oděvů, výtvarná dokumentace.

Rozsah bakalářské práce: viz zásady pro vypracování
Rozsah příloh: viz zásady pro vypracování
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/umělecké dílo

Seznam odborné literatury:

1. HINES, Tony a Margaret BRUCE. Fashion marketing: contemporary issues. 2nd ed. Amsterdam: Butterworth-Heinemann, 2007, xxiv, 324 s. ISBN 9780750668972.
2. MEADOWS, Toby. How to set up & run a fashion label. London: Laurence King, 2009, 176 s. ISBN 978-1-85669-575-6.

Vedoucí bakalářské práce: MgA. Mária Štraneková, ArtD.
Ústav designu oděvu a obuvi
Datum zadání bakalářské práce: 10. prosince 2012
Termín odevzdání bakalářské práce: 17. května 2013

Ve Zlíně dne 12. prosince 2012

doc. MgA. Jana Janíková, ArtD.
děkanka

doc. Mgr. Ivan Titor
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

MONIKA PŘIKRYLOVÁ

Ve Zlíně ..... 9. 5. 2013 .....

Monika Přikrylová
.....
Jméno, příjmení, podpis

¹⁾ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevdělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlédnutí veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce požítovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

²⁾ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užíje-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³⁾ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídí k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Ve své bakalářské práci se zabývám tradičním oděvem Mongolska, prostým životem Mongolů, šamanismem a téměř vyhynulým mongolským koněm.

Mongolský oděv je pro mě inspirací, kterou vnímám jako výchozí bod pro kolekci mé nové módní značky – MONGOL. Do kolekce se snažím promítnout pocit z této země a zároveň vytvořit nositelnou kolekci s charakteristickými rysy mé tvorby. V jeden celek se snažím propojit myšlenky současné módy s prvky primitivní etnické kultury, která stále žije tradičním způsobem.

Teoretickou část jsem rozdělila do dvou částí. První se týká Mongolska, kde se zajímám o tradiční oděv, doplňky, materiály, rituální oděv, tradice, ale také o současný mongolský oděv. Ve druhé části se zamýšlím nad historií zásadních módních návrhářů, kteří ovlivnili svět módou inspirovanou etnickými kulturami.

Klíčová slova: Mongolsko, tradice, primitivní život, myšlenky světa módy, založení vlastní značky

In my bachelor thesis I deal with the traditional clothing of Mongolia, simple life of the Mongols, shamanism and almost extinct Mongolian horse.

Mongolian clothing is an inspiration for me. I perceive it as a starting point for the collection of my own new fashion brand – MONGOL. In this collection I tried to reflect the feeling of the country and also I tried to create a ready-to-wear collection with elements characteristic for my work. I tried to merge concepts of contemporary fashion with elements of primitive ethnic culture and people who still live in a traditional way.

I divided the theoretical part into two sections. The first concerns Mongolia where I focused on traditional clothing, accessories, materials, ritual clothing and various traditions, also it deals with contemporary Mongolian clothing. The second part is about the history of notable fashion designers who influenced the world of fashion with their collections inspired by ethnic cultures.

Keywords: Mongolia, tradition, primitive life, concepts of the fashion world, new fresh brand

Motto:

„V Mongolsku je více zvířat než lidí, takže zdejší svět stále zůstává takový, jak jej Bůh stvořil, a místní muži představují ušlechtilou syntézu válečníka Čingischána a dobrotivého náboženského vůdce dalajlámy.“

Chtěla bych tímto poděkovat vedoucí ateliéru Mgr.art Márii Štranekové, Art.D za odborné vedení v průběhu tvoření mé bakalářské práce. Dále bych ráda poděkovala svým spolužačkám za jejich pomoc a povzbuzení a zejména své rodině za stálou podporu na moji dlouhé cestě. Mé poděkování patří také mongolistům PhDr. Aleně Oberfalzerové, PhDr. Veronice Zikmundové, Heleně Heroldové Ph.D., Mgr. Veronice Havlíčkové za poskytnutí odborných rad a informací a zejména české velvyslankyni v Mongolsku PhDr. Ivaně Grollové, která neustále spolupracuje na mém zájmu navázat vztahy s mongolskou stranou.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	8
I TEORETICKÁ ČÁST.....	9
1 MONGOL(IA).....	10
1.1 MONGOLSKO.....	10
1.2 MONGOLSKÝ TRADIČNÍ ODĚV	12
1.3 ODĚVNÍ DOPLŇKY.....	15
1.3.1 Mongolská obuv.....	15
1.3.2 Pás.....	16
1.3.3 Pokrývky hlavy.....	16
1.4 RITUÁLNÍ ODĚV.....	20
1.4.1 Oděvní doplňky.....	21
1.4.2 Šamanský oděv.....	22
1.5 ODĚVNÍ MATERIÁLY A ZPRACOVÁNÍ	23
1.6 SOUČASNÁ MÓDA V MONGOLSKU.....	24
2 ODĚV INSPIROVÁN ETNICKOU KULTUROU.....	27
2.1 HISTORIE ODĚVU INSPIROVANÉHO ETNICKOU KULTUROU.....	28
2.2 MÓDNÍ FOTOGRAFIE INSPIROVÁNA ETNICKOU KULTUROU.....	34
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	38
3 KOLEKCE MONGOL.....	39
3.1 REŠERŠE.....	40
3.2 MATERIÁLY A BAREVNOST.....	40
3.3 POUŽITÁ TECHNOLOGIE.....	42
3.4 REALIZACE MODELŮ.....	43
3.5 ZNAČKA MONGOL.....	49
III PROJEKTOVÁ ČÁST.....	53
4 SKICY.....	54
5 FOTODOKUMENTACE.....	56
ZÁVĚR.....	61
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	62
SEZNAM OBRÁZKŮ.....	64

ÚVOD

Tématem mé bakalářské práce je uvedení nové značky na trh. Moje značka má název MONGOL a už čtyři roky se na ní snažím pomalým tempem pracovat. Nyní ale nastal čas přemýšlet, jak ji reálně zapojit do trhu, na co bych se chtěla ve své tvorbě zaměřit a jak takové uvedení značky vůbec probíhá. Rozhodla jsem se tedy zaměřit celou svoji bakalářskou práci tímhle směrem.

Proč vůbec MONGOL? Název vznikl náhodně asi před šesti lety s mým bratrem, když jsme vymýšleli jméno pro tehdy ještě neznámou oděvní značku. MONGOL pro nás bylo slovo, které se nám líbilo bez návaznosti na mongolskou kulturu.

Asijská kultura pro mě byla vždy inspirací a je mi velice blízká. Skrz oděv cestuji a unikám do země svých snů a snažím se ji lépe poznávat. Zkoumám zvyky, tradice, oděv z pohledu minulosti a přístup místního obyvatelstva k životu. Etnické kultury pro mě znamenají nespočet krásných prvků, souznění s přírodou a odkaz na historii, která už je globalizovaným světem téměř zapomenutá. Ráda zapojuji jejich tradiční prvky do současného oděvu a dávám jim nový charakter.

Do kolekce promítám své pocity a myšlenky ze země, kterou bloudím a plavu.

O kultuře Mongolska jsem nic netušila, jako mnoho z nás. Název mé značky byl pro mě motivací se něco o téhle zemi dozvědět a udělat si ucelený názor na tenhle dosud kočovný kmen, který opravdu neskrývá pouze negramotnost, jak se mnoho z nás domnívá, ale naopak obdivuhodné tradice zachovávané dodnes. Mongolsko jsem si také vybrala pro dobré uvedení a zapamatování názvu značky ve spojení s oděvem inspirovaným touhle kulturou.

Mým záměrem bylo propojit inspiraci z tradičního mongolského oděvu, jejich života a kultury s tendencemi současné módy do podoby kolekce pro denní nošení.

Často se také zabývám otázkou, zda bych v téhle zemi chtěla žít a nebo jen o ní snít.

I. TEORETICKÁ ČÁST

---

1 MONGOL(IA)

I když jsem v Mongolsku nikdy nebyla, tak mám pocit jako bych tam byla mnohokrát. Opětovně se vracím do pusté krajiny bez lidí, domů a konzumního života. Zachytávám pocity, kdy projíždím na koni pustou krajinou, spím v jurtě bez oken a zamčených dveří a pod hlavou mám složený oděv určen k dennímu nošení. Cítím les, vodu a koně. Mám pocit svobody, ale zároveň bezmoci a bídy.

V této kapitole se zabývám Mongolskem obecně, zemí označovanou za zemi třetího světa, která žije primitivním životem, stále u ní vládne význam tradičního oděvu a řemeslné zpracování materiálů, které získávají ze svého pasteveckého života. Zabývám se tím, proč mě tahle země tolik fascinuje a v jakých kořenech jsem hledala inspiraci pro svoji tvorbu. V téhle zemi nacházím propojení s názvem své značky MONGOL bez předešlého záměru. Je to náhodné a zřejmě osudové spojení. Objevují se počáteční nápady, jak by mohla začínající značka vzkvétat a jaká je moje cesta, kterou bych se chtěla vydat.

1.1 Mongolsko

„Mongolsko má před sebou jen dvě cesty: buď se zmodernizuje, nebo zanikne.“¹

Mongolsko, neboli Země modrého nebe, se nachází v severovýchodní Asii. Jeho rozloha je téměř dvaadvacetkrát větší než rozloha České republiky a třikrát větší než rozloha Francie, ale žije tu pouze něco málo přes dva miliony obyvatel. Říká se, že tu žije víc koní, než lidí.

Mongolsko je pohádkovou zemí, která očarovala pod nebem plných hvězd už Marca Pola. Ten prohlásil, že je to jedno z nejneuvěřitelnějších míst, jaké kdy viděl. Minulost vypráví o místu plném chrámů, fontán a velkolepých paláců. Ve 13. století v hlavním městě Karakorum vládl dodnes uznávaný vládce Čingischán, který sjednotil kmeny nomádů a pokusil se o dobytí světa. Byl to první myšlenkář globalizace světa a jeho největší impérium v dějinách lidstva sahalo od Pekingů až po Bagdád. I když při bojích Čingischána zemřelo třicet až šedesát milionů lidí, pro většinu Mongolů ještě dnes

---

1 LATTMORE, Owen v BLUNDEN, Jane. *Mongolsko: Turistický průvodce*. Brno 2009, str.61.

představuje tento dobyvatel světa neodmyslitelný symbol slavné minulosti.

V Mongolsku tak stále narazíme na monumentální kovové sochy Čingischána, hospodu jménem Čingischán, mince s jeho tváří a v neposlední řadě i vodku s jeho jménem.

Po pádu Čingischána Mongolsko prošlo řadou kolonizačních změn. Dlouhá léta bylo pod nadvládou Číny, která vybudované impérium srovnala se zemí a zanechala zde řadu svých vlivů. Později bylo podmaněné Rusku a své svobodné demokracie dosáhlo až v roce 1993.

Obr. 1. Mongolská krajina

Mongolsko je nejprázdnější země světa, ale zároveň nejrozmanitější, co se přírody týče. Při své velikosti není divu, že to bylo hlavním domovem dinosaurů, kteří dodnes střeží podzemí. Samotná země, vytvářející ostrý kontrast s oblohou, se táhne od obzoru k obzoru v široké škále barev, které označují hlavní vegetační pásma. Mongolsko je jednou z posledních zemí velkých oblastí divoké přírody této planety, která zůstala nedotčena, tak jak ji Bůh stvořil. Panuje zde extrémní kontinentální klima s velkými teplotními rozdíly. Tři čtvrtě roku je země v osudu mrazivé zimy, která dosahuje někdy až čtyřicet stupňů pod nulou a pastevci věří pouze v sílu přírody, aby jejich stádo přežilo. [3]

Mongolsko je opravdu drsná země s náročnými podmínkami, kde život není jednoduchý. Zároveň je to země neskutečně krásná a neporušená.

1.2 Mongolský tradiční oděv

Na začátek je nutné zmínit, že oděv se neustále přizpůsoboval vývoji specifických přírodních podmínek stepních oblastí a drsným podmínkám kočovnictví. Způsob života a jejich oděv se od minulosti téměř nezměnil. Jejich oděv podléhá zejména praktičností a pohodlí pro každodenní práci s dobyt看em a v sedle koně, kde tráví téměř celý den. Když se podíváme na oděv zblízka, uvědomíme si, jak dokonale je oděv promyšlen pro snadnou údržbu v jejich nesnadném životě. V současné době v Mongolsku žije kolem 20 různých národů a národností, které mají bezmála 400 různých druhů lidových krojů, 20 druhů bot a desítky druhů opasků. [6]

Nejpodstatnějším prvkem mongolského tradičního oděvu je typ svrchního kabátce, mongolský *deel*. Tento oděv je určen jak pro ženy, tak pro muže a je na první pohled velmi jednoduchý a ne příliš nápaditý. Má ale velké množství funkcí především praktického rázu, které vyhovují kočovnému stylu života, a zvláště pak jízdě na koni.

„Hrud' má u Mongolů významnou funkci jakožto střed s orgány a chrání ho vždy dvojitě prošivanou vrstvou. Zároveň tvoří jakýsi vak, jako úložný prostor pro uchování předmětů, protože většinou nenosí příruční zavazadla. Zapínání je na čínské knoflíčky, které vede od pravého ramene až ke krku se stojacím límcem. Knoflíčky jsou našité u krku, v podpaží, oblasti boku a ramena, kvůli zabránění úniku tepla. Délka deelu je asi tak do půlky lýtek, aby měl jezdec zakrytá kolena při jízdě na koni. Po bocích jsou rozparky a rukávy jsou přes ruce, aby nemuseli nosit rukavice, další nosné výhody pro jezdce.

Pod deelem se nosila halena, dnes už je to ale typická evropská košile. V zimě obyčejný deel nestačí a tak se používá více vrstev nebo se podšívá ovčí kožešinou. V krutých zimách se ještě nosí přehozená kožešina, zatímco v létě se nosí hedvábná verze s tradičními vzory v jasně zářivých barvách – červené, oranžové, modré a zelené. Deel je nedílnou součástí pasteveckého života a má multifunkční využití. Nejen, že slouží hlavně k udržení tepla, k úschově předmětů, ale i jako příkrývka, miniaturní stan či jako clona pro vykonání denní potřeby v široko daleko rozlehlých stepích, kde vám poskytne diskrétní zónu.“²

---

2 HAVLÍČKOVÁ, Veronika. *Mongolský tradiční oděv*. Praha, 2012. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta filozofická, Ústav jižní a centrální Asie.

Obr. 2. Pánský tradiční oděv *deel*

Dnes je obyvatelstvo měst zcela ovlivněno evropským typem oděvu a tradiční deel berou spíše jako oděv sváteční či rituální. Stále je ale nošen na venkově, kde představuje typický oděv současnosti. K deelu zachovávají velkou úctou a je symbolem vlastenectví, a to i mezi mladou generací. Mongolové jsou od přírody sebevědomí a hrdí, zejména na svoji nezávislost na moderním světě a přežití kočovným životem po dlouhá staletí v neobyčejně drsném podnebí a nehostinné krajině.

Život Mongolů podléhá téměř vždy určitým rituálním pravidlům či pověrám, jež jsou zakořeněné hluboko v každém z nich. Také k tradičnímu oděvu a k jeho součástem se pojí velké množství zvyklostí týkajících se například způsobu oblékání, nošení, ukládání deelu, nebo třeba jeho darování. Svůj deel si před spaním vždy pečlivě složí a použijí ho jako polštář pod hlavu. Chrání si ho jako posvátný dar a nikdy by ho nezneuctili tak, že by si ho položili k nohám.

Obr. 3. Dámský tradiční oděv *deel*

Obr. 4. Varianty pánského *deelu*

1.3. ODĚVNÍ DOPLŇKY

„Obuv, pokrývka hlavy a samotný národní oděv Mongolů představuje jednotný celek, ve kterém není nic zbytečného, je promyšlený každý detail.“³

1.3.1. Mongolská obuv

Tradiční mongolská obuv je velice svérázným oděvním prvkem mongolského kroje, která podobně jako oděv samotný ukrývá mnoho užitečných funkcí pro tradiční způsob života Mongolů.

Jsou to jezdecké holinkové boty pod kolena, které jsou dostatečně široké pro dobré zasunutí nohavic či přenášení drobných předmětů. Mongolové využívají široký prostor holínek, stejně tak, jak to dělají u hrudní kapsy deelu. Starší lidé většinou přenášejí dýmku, mladí lidé volí spíše hodící se nůž. Výrazným prvkem obuvi jsou špičky zdvihnuté nahoru, které slouží pro dobré držení ve třmeni při jízdě na koni. [6]

Obr. 5. Mongolská obuv

³ „И обувь, и головные уборы моголов, и сам национальный костюм представляют единый ансамбль, в котором нет ничего лишнего, продумана каждая деталь.“ Коčeškov, N. V., *Dekoratívnoje iskusstvo mongoljazyčnych narodov XIX – seredina XX veka*. Moskva 1979, str.79.

1.3.2 Pás

Pásem *Bu's* si mongolští muži i ženy převazují své kabátce. Pás má stále stejně důležitou roli jako v minulosti. Je to praktický, rituální a zároveň estetický prvek. Převázáním deelu se zamezuje unikání tepla zpod oděvu v hrudní části kabátce. Samotný pás se také využívá pro přivázání nože či váčku s tabákem.

Pás má také svůj rituální význam a nikdy nesmí chybět v mužské garderóbě, kde je symbolem cti a důstojnosti. Jako projev úcty mezi dobrými přáteli si muži často svůj pás vyměňují. [6]

Obr. 6. Pás *Bu's*

1.3.3. Pokrývky hlavy

K mongolskému oděvu patří nepochybně také bohaté množství pokrývek hlavy, ať už se jedná o jednodušší čapky či velkolepější pokrývky. V mongolské kultuře jsou pokrývky hlavy velice různorodé a jako téměř každá součást mongolského ošacení má silnou rituální funkci.

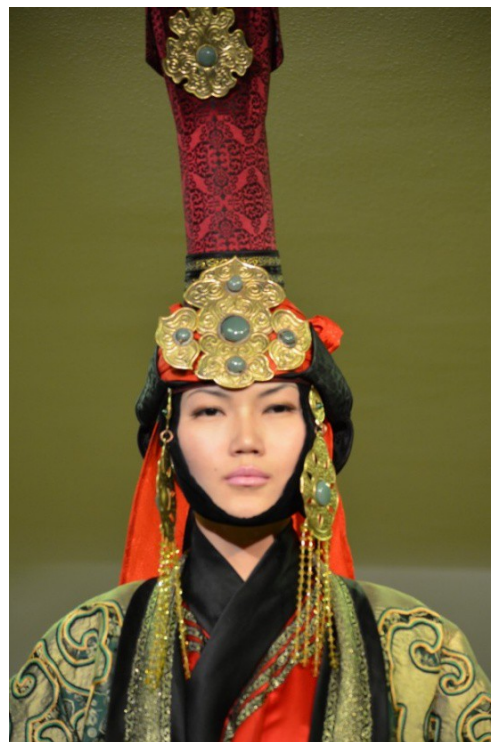
U Mongolů také platí pravidlo odlišné od evropského zvyku, že pokud chtějí vyjádřit úctu k druhému, mají pokrývku na hlavě zásadně nasazenou.

Na mongolských pokrývkách zaznamenáváme největší zdobnost a pestrost celého odívání.

Na pokrývky používají různé drahé látky jako hedvábí, brokát či samet. Doplňují je také zdobnými prvky jako jsou řady korálek, výšivek a prýmků. Pro zimní období využívají zateplení kožešinami ze sobolů, vyder, bobrů či lišek. Platí zde jiné pravidlo než v říši zvířat a větší pestrobarevností se pyšní ženy, ne muži.

Obr. 7. Sváteční pokrývka pro ženy

Obr. 8. Zdobená pokrývka

Obr. 9. Pokrývka hlavy pro muže

Na obrázku č. 10 vidíme zajímavý prvek pokrývky hlavy, kde jde spíše o způsob úpravy

vlasů. Vlasy jsou zpevněné pevnou výztuhou z kovových spon do tvaru beranních rohů či křídel. Vlasy pak pokračují do copů či jsou zabaleny do pouzder, ze kterých můžou viset ještě ozdobné látkové šňapce.

Obr. 10. Tradiční oděv a pokrývka hlavy

V současné době se se zdobnějšími pokrývkami můžeme setkat spíše při slavnostech,

svátcích či dalších významných událostech, které mongolská kultura stále silně uctívá. Jednou z nich je například festival *Naadam*, který je největší v Mongolsku a trvá tři dny. Po celou dobu festivalu se soutěží ve střelbě lukem, v jízdě na koních a zejména v zápasu muž proti muži. Festival je také krásná ukázka tradičního odívání, tance a jejich známého, uši trhajícího hrdelního zpěvu, který před staletím vynalezli proto, aby věděli, jak daleko v horách se uslyší. [21]

Obr. 11. Zápas mužů

Obr. 12. Tradiční oděvy a pokrývky na festivalu *Naadam*

Tak jako téměř všechny země, i Mongolsko podléhá globalizaci, a ve městě i na venkově

---

už muži nosí zejména západní typ klobouků. V poslední době se v Mongolsku stává trendem americký kovbojský klobouk.

1.4 RITUÁLNÍ ODĚV

Pod pojmem rituální oděv si většina z nás vybaví svatební či pohřební šat nebo kněžský háv. V Mongolsku máme zejména na mysli roucho buddhistických lámů, kteří jsou původní součástí mongolského náboženství a také oděv tradičních šamanů.

Mongolové si oblékají svůj sváteční *deel* nebo zcela nový oděv při pořízení nové jurty. Takhle svátečně se oblékají i svatebčané včetně ženicha a nevěsty. Mongolsko zatím nezasáhl trend evropských svatebních šatů a zvyků a stále se drží svého vlastního oděvu, který pro je pro ně symbolem úcty k tradicím a jejich minulosti.

I v pohřebním odívání můžeme zaznamenat odlišnost oděvu pro zemřelého. Oproti černé, barvě smutku, pozůstali zabalují zemřelého do bílého plátna a odevzdávají tělo do stepi, kde je zemřelý ponechán osudu zemi modrého nebe. Kvůli minulým vlivům budhismu stále převládá stejný způsob pohřbívání jako u Tibetanů, tzv. nebeský pohřeb.

Velmi zajímavým rituálem je *Obřad prvního dotknutí těla*. Osoba, která se dotkne zemřelého jako první, musí části oděvu jako je klopa, manžety, zapínání, překlad i okraj *deelu* zapnout a převrátit opačným způsobem, než je obvyklé. Souvisí to se světem mrtvých, který je jakoby zrcadlově převrácen. [6]

Jako další zajímavé rituály bych zmínila také *Obřad OVÓ* a *Obřad mléčného kropení*.

Obřad OVÓ je shromáždění kolem mohyl. Jsou to mohutné hromady kamení, větví a dalších přírodních materiálů. Tyto mohyly jsou posvátné a jsou pozůstatkem prastarého mongolského přírodního náboženství. Místní lidé se zde scházejí a přinášejí oběti jako peníze, mléko, sýr a tvaroh. Také tuto mohylu musí vždy obejít kolem dokola po směru hodinových ručiček.

Obřad mléčného kropení se provádí na počest bohů plodnosti a ochrany. Rituál probíhá tak, že se prostřední prst namočí do mléka či vodky a rozstříknutím několika kapiček do vzduchu a následným pokapáním určitého objektu se žádá bohy o požehnání. [3]

Obr. 13. Mohyla *OVÓ*

1.4.1. Oděv Lámů

Podstata buddhistického oděvu je založena na stejném základu jako je mongolský *deel* a na zavinovacím rouchu. Roucho je pruh tkaniny, který je třikrát větší než obvod boků a musí být přehozen podle přísně stanovených pravidel. Lámové jsou povinni nosit žluté nebo červené kabátce v různých odstínech – od růžové a světle žluté až po cihlovou a vínově červenou.

Obr. 14. Mongolské buddhistické děti

1.4.2. Šamanský oděv

Oděv mongolských šamanů se liší podle zasvěcení určitému ochrannému božstvu.

Šamanský kabátec je volného, jednoduchého střihu a má velmi nápadné střapce, které splývají po celé délce oděvu vpředu i vzadu, jsou různých barev a z různých materiálů. Střapce symbolizují hady patřící vodnímu božstvu. Tyto střapce mají význam při rituálním tanci, kdy se šaman dostává do transu a provádí trhavé pohyby, kterými odhání nepřátelská božstva.

Zvláštní význam mají také střapce, které zakrývají šamanovi tvář během obřadu. Je to proto, aby nikdo neviděl šamanovu tvář během transu, když promlouvá z božstvem a mrtvými. Ke svému obřadu šaman nutně potřebuje plochý bubínek a paličku, pomocí kterých vyvolává mrtvé. [6]

Obr. 15. Šamanistický oděv

Obr. 16. Šaman s maskou

1.5. ODĚVNÍ MATERIÁLY A ZPRACOVÁNÍ

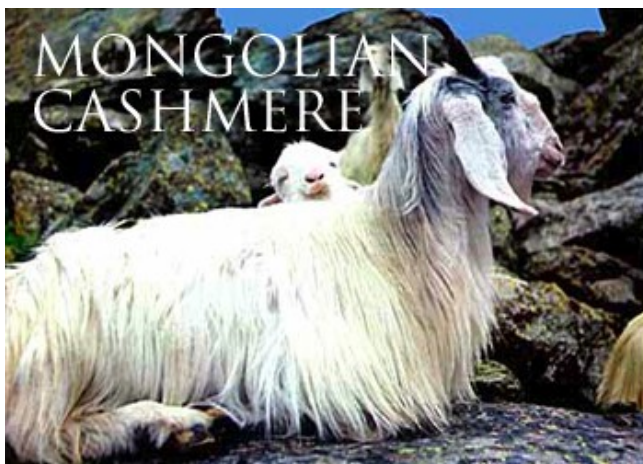
Už od pradávna byly **kůže a kožešina** nejdůležitějším materiálem pro život kočovných Mongolů. Kůže se používá nejen pro zhotovování oděvů, doplňků a bot, ale také pro výrobu nádob a strojů pro koně. Mongolové jsou také mistry techniky tištění, vyšívání a barvení kůže.

Kožešina se samozřejmě využívá pro své dokonalé izolační vlastnosti nebo pro výrobu **plsti**, kterou vyrábí z ovcí a někdy i z velbloudů. Plst' se používá na potáhnutí jurty, či na drobnější doplňky a příkrývky.

Tato starobylá země se může pochlubit zejména produkcí **kašmíru** z kašmírských koz, které pocházejí z himalájského regionu Kašmír. Nejvyšší kvalita kašmírská vlna pochází z koz, které žijí v drsné a chladné horské oblasti se specifickými klimatickými podmínkami. Mongolsko je skrze kašmír propojeno s oděvními podniky a módními návrháři celého světa.

V Mongolsku je stále velmi rozšířené **vyšívání** za použití pestrobarevných čínských hedvábných nití. Nejoblíbenějším motivem je tzv. nekonečný uzel, jeden z osmi posvátných symbolů lámaistické ikonografie.

Výroba vlajek, praporů a korouhví dosud využívá techniku **aplikovaných textilních ozdob**, avšak původní umění aplikace dekorativních prvků z hedvábí a brokátu, které kdysi zdobily jurty velkých chánů, se bohužel ztratilo v hlubinách času.

Obr. 17. Kašmírská koza

Obr. 18. Značka kašmírské kvality

V Mongolské kultuře hrají významnou roli tři barvy – červená, černá a bílá. Jsou spjaty s ranou kulturou z doby zavedení lámaismu.

Bílá znamená – pravda, poctivost a laskavost.

Černá znamená – smůla a neštěstí, je spojována s bídou a osamělostí.

Červená znamená – radost a zábava.

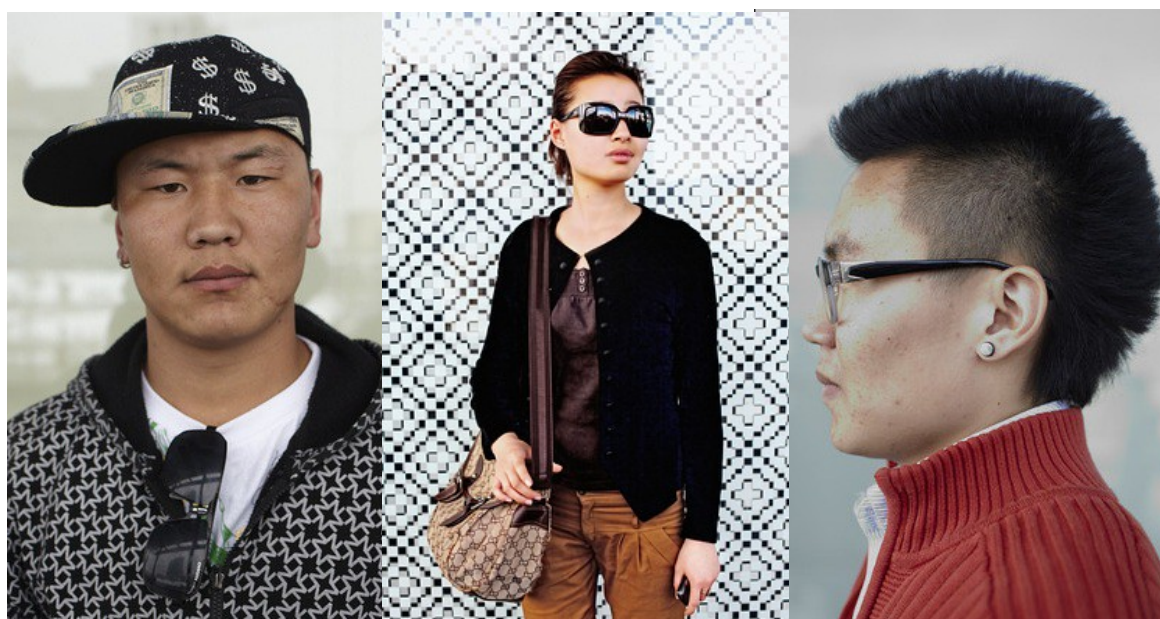
V oblibě je rovněž modrá, která symbolizuje věčnost a věrnost. Obyvatelé země si v minulosti dokonce říkali modří lidé. [3]

1.6. SOUČASNÁ MONGOLSKÁ MÓDA

Mongolsko je odjakživa silné ve zpracovávání textilií a bohaté na oděvní tradice.

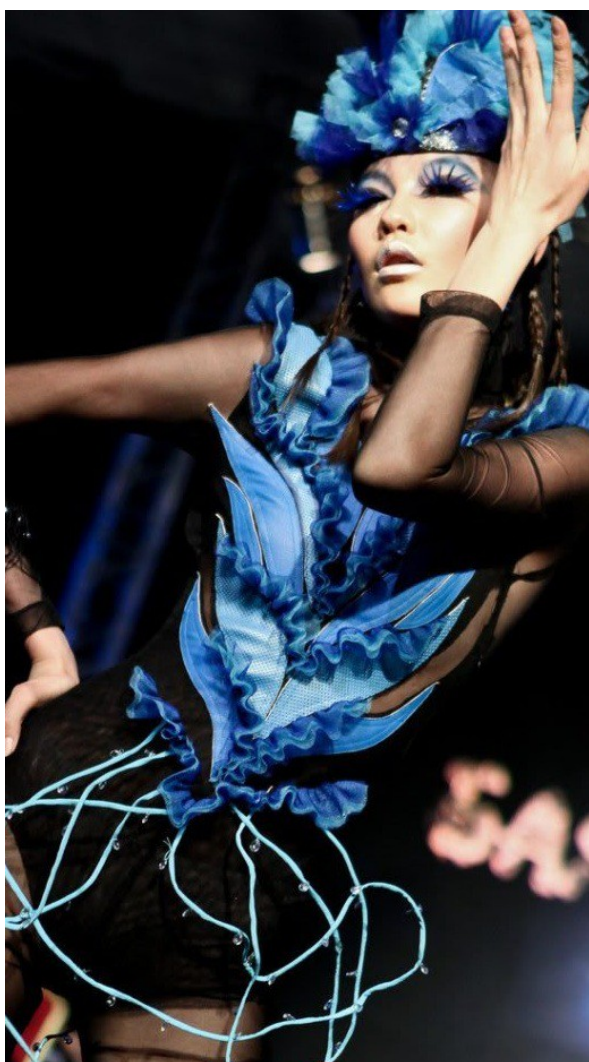
V současném oděvním designu ale tak trochu pokulhávají.

Jak mi bylo řečeno specialisty na mongolskou kulturu, jejich design a řemeslné zpracování je pro evropský trh stále kýchovité. Mongolští designéři jsou totiž velmi často ovlivněni tradičním odíváním a i když se snaží propojovat jejich oděvy se současnou módou, stále se v ní odráží jejich myšlení a způsob života, který je nám poněkud vzdálený. Ve svém oblékání se snaží být elegantní, ale vlivem jejich kočovného života se v Mongolsku objevuje móda z celého světa.

Obr. 19. Mongolský „street style“ v hlavním městě Ulaanbaatar

V Mongolsku se také odehrávají dny módy *Ulaanbaatar Fashion Week*. Akce se ale naposledy konala v roce 2011 a od té doby je ticho po pěšině. Tahle událost má poněkud jinou koncepci než „Fashion Week“, jak jej zná západní svět. Místo prezentace nových a uznávaných designérů jsou zde přehlídky oblečení pro denní nošení a hlavně výrobky z kožešiny a kašmíru. Občas se prezentují výraznější modely, pro nás jsou ale velmi odlišné až extravagantní.

Obr. 20. , 21. Modely z přehlídky Ulaanbaatar Fashion Week 2011

Zaujal mě model na obrázku č. 21, který mi velmi připomněl tvorbu Maisona Martina Margiely, který také pracoval ze zakrytím modelčiny tváře . Je tedy zřejmé, že současná mongolská scéna čerpá inspiraci z evropských návrhářů, avšak stále v jiném směru.

Jako možná jedinou zajímavou návrhářku bych určitě zařadila ženu původem z Mongolska, studovanou a žijící v Paříži, Tsolmandakh Munkhuu.

Tahle designérka studovala v Ateliéru Chardon Savard a v roce 2010 získala ocenění na filmovém festivalu Hyères. Ve své tvorbě se stále inspiruje mongolskými kořeny, buddhistickými prvky a ráda je spojuje s kombinací výšivky, ručních technik a zajímavých střihů.

Obr. 22. Vítězná kolekce na festivalu Hyères od Tsolmandakh Munkhuu

I když se v Mongolsku zastavil čas, od roku 2009 můžeme v hlavním městě Ulanbataar navštívit první luxusní módní salon, kterým je Louis Vuitton. Některé to možná zaskočí při myšlence na chudobu, která v Mongolsku panuje. Ano, je to kontroverzní, když se podíváme na chudé jurtové osady v hlavním městě, kam lidé přišli za prací s pouhým uměním pastvení dobytka. Jsou to lidé, kteří musí topit plastem, aby neumrzli, zatímco očekávají lepší zítřky. Na druhou stranu Louis Vuitton přinesl určité plus pro vzrůstající ekonomiku a místnímu ministerstvu školství daroval k příležitosti otevření obchodního domu učebnice pro sedm set základních škol. [17]

---

2 ODĚV INSPIROVANÝ ETNICKOU KULTUROU

Móda posedlá lstivostí, chtivostí, ale zároveň tvořivostí a nadšením nepřestala dobývat území celého světa. Násilím spojuje dva protikladné póly – touhu svobodně tvořit a vyjadřovat své pocity a myšlenky skrz oděv, zároveň vyvolává potřebu neustále až přehnaně vyrábět, zaměstnávat malé děti, brát jim dětství a rozdělovat svět na chudé a bohaté.

Módní návrhář se stává uctívaným bohem módní branže a zároveň otrokem tlaku a stresu módního řetězce, většinou bez osobního života. Jeho tvorba musí být stále na vrcholu a musí se víc než jenom líbit, musí se hlavně prodávat. Ve chvíli, kdy tyhle dva elementy nefungují, návrhář přestává téměř existovat.

Móda je pomíjivá, stejně tak jako naše mysl. Máme potřebu být stále aktuální, ve střehu s časem a stejně máme pocit, že nic nestíháme, i když nás ostatní vnímají jako workoholiky. Je to svět uzavřený sám pro sebe.

Často z něj utíkáme do země snů, kde máme pocit, že nás nic nedohoní. Obracíme se k primitivním kulturám a hledáme návrat k přírodě. Hledáme pocit úniku před světem a konzumní společností. Móda vždy sloužila člověku a snažila se plnit svoji funkci, bohužel někdy člověk slouží módě a plní její funkci.

Ve své bakalářské práci věnované Mongolsku zkouším zpomalit, zastavit čas a na chvíli se přenést do země, kde čas téměř nemá hodnotu. Tam, kde oděv po staletí voní úctou a čas jej nosí až dodnes.

V téhle kapitole se snažím popsat důležité zásahy oděvu do světa módy od dob Haute Couture, kdy byl návrhář ovlivněn Orientem, exotikou či východní kulturou a měl podobný přístup k práci.

Zároveň zmiňuji i některé důležité fotografy, který byli úzce propojeni s návrhářii, našli zálibu dokumentovat spojení oděvu s etnickou kulturou nebo fotili editorial s mongolskou tematikou.

2.1. HISTORIE ODĚVU INSPIROVANÉHO ETNICKOU KULTUROU

Haute Couture počítá pouze s elitou, je to tvorba pro salony, ne pro ulici. Jakmile ji přijme smetánka, šíří se dál do nižších pater západní společnosti. Zároveň nám přináší ale něco jako obraz, můžeme se na něj donekonečna dívat.

I když se to na první pohled nemusí zdát, přece jenom mají etnické kultury s Haute Couture něco společného - své dědictví a tradici, na kterém jsou po staletí založeny.

Prvním objevitelem kouzla Orientu byl **Paul Poiret**, který přinesl nejen odložení těsného korzetu, ale také jako první začal používat oděv v ploše. Nebál se žádné exotiky, inspiroval se od kimono až po ukrajinský folklór. Byl inovátorem, který spojil vnímání světa a estetiky s osobním vkusem pod značkou svého jména.

Obr. 23., 24. Šaty inspirované japonským kimonem a Orientem – Paul Poiret

Jeanne Lanvin se také nechala okouzlit duchem Orientu a tuto inspiraci využila ve svém vlastním kloboučnictví, které si zřídila roku 1885. Na oděvech prvky Orientu rozvíjela v podobě rafinovanosti spletaných ornamentů, prýmkování, virtuózních výšivek, perliček a lehkých svěžích květinových tónů, což byla její specialita. [2]

Největší rozmach v inspiraci branou z etnických kultur byla doba kulturní revoluce květinových dětí. **Hippies** se snaží antimódou a nezájmem o módu moderní společnosti bojovat proti individualismu buržoazní společnosti. Obrací se k oděvům z primitivních kultur světa, zajímá se o etnologii a snaží se míchat zvyky a prvky z různých zemí.

V 70. letech nastává rozkvět unisexové módy, ručně vyráběného oblečení a řemeslné techniky, stejně tak jako etnických vlivů. Obliba cestování značně poznamenala šatník spojující všechny kultury dohromady. Objevily se afghánské vesty, indické šátky, mongolské kožešiny, květované tuniky a čelenky s peřím. Mnozí snili o lepších zítřcích a unikali tak skrz oděv a životní styl do světa volnosti a svobodné lásky.

Obr. 25. Hippies

Móda má neobyčejnou schopnost těžit ve všech obdobích z nových proudů včetně těch, které se snažily rozbít její systém. Ať už revoluční francouzská karmaňola s kokardou a čepkou, drsný punk či květinové hippies, vždy je móda připravena z toho udělat styl a ještě na tom vydělat jmění.

V době hippies tahle myšlenka napadla i **Elia Fiorucciho**, který spojil retro a kýč se smyslem pro ironii v podobě dobrého marketingu s reklamou. Nebál se toho ani **Jean Bouquin**, který v Saint Tropez otevřel luxusní butik pro šik hippies z azurového pobřeží. A jako triumf vytáhl o čtyři roky později vlnu psychadelismu a afghánské vesty s výšivkou.

V době, kdy se do popředí dere hippies, v Japonsku vzniká pozoruhodná vlna návrhářů. Objevují se prvky inspirované kimonem, Samurajem, origami, čajovým obřadem či buddhismem.

Pro svoji jednoduchost a dokonalost kimono oslnilo mnoho návrhářů. Dalo západu myšlenku volnosti pohybu, vrstvení a různorodost v zavinovací formě, která se přizpůsobuje tělu a vždy tvoří originál. Preference jemnosti má své kořeny už v buddhismu, který klade důraz na zhodnocení chudoby, jednoduchosti a přijetí nedokonalosti, stejně tak jako přijímá kimono.

Oproti západnímu myšlení, ve kterém se usiluje hlavně o dokonalost, symetrii, sevřené hrany, deformující korzety, východní kultura naslouchá přírodě a dává jí volnost.

Jako pestrobarevná hvězda Paříže zazářil v 70. letech květinový Japonec **Kenzo Takada**. Svoji inspiraci našel v tropickém pralese Celníka Rousseaua a transformoval jej do pestré kolekce a svého prvního butiku s názvem *Japonská džungle*. Snaží se čerpat ze všech zdrojů folklóru světa, rád spojuje Orient se Západem a vnímá požadavky mladých zákazníků.

S Issey Miyakem byli jedni z prvních, kdo dostali šedé tóny z ulic a rázem je proměnili v jednu velkou duhu. Kenzo použil výšivky s motivy Japonska a preferoval jednoduchý styl s prvky východu. Jeho výstřední potisky, přiléhavé formy a netradiční dopňky, převrátily tehdejší módu vzhůru nohama. Říkalo se tomu smyslová revoluce. [2,20]

Obr. 26. Inspirace japonským kimonem - Kenzo Takakada

Obr. 27. Kenzo Spring/Summer 2011

Obr. 28. Kenzo Spring/Summer 2011

Na obrázcích č. 27, 28 je vyobrazena výroční přehlídka k oslavě čtyřicátého výročí Kenzovy tvorby. Kolekce byla inspirována umělcem Nickem Cavem, který hledal fascinaci v lidské siluetě. Kenzo tak vytvořil kolekci inspirovanou různými etniky, různými siluetami a typy lidí. Používal kombinaci potisků a koláž starých i nových kousků. [19]

Prvním módním ilustrátorem, který spojil západní oděv v podání japonské ilustrace a přinesl do Japonska oblibu západního oblékání byl **Issey Miyake**.

Jeho obdiv patřil mistryni střihu **Madeleine Vionnet**, která oděvu dodala volnost pohybu a prosazovala zavínovací střihy. Snažila se minimalizovat střihání látky a pracovala s velkou plochou, kterou transformovala do oděvů pomocí své technologie šikmého střihu.

Issey Miyake se tak inspiroval a začal experimentovat s plochou látkou a papírem. Hledal funkčnost a zajímavou texturu, kterou našel v technice plisé. Jeho druhým vzorem se tak stal **Mariano Fortuny**, který tuhle techniku aplikoval na hedvábí a práci jako sochařský objekt.

Issey Miyake přinesl spoušť barev, spojil jednoduchost s technologií, odprostil oděv od švů, minimalizoval potřebu šití a nebránil se spolupráci s umělci. Cizí mu nebylo ani zavěsit oděvy do galerie, jeden vedle druhého, jako hodnotná umělecká díla. Důležité pro něj byly také prezentace oděvu a skladnost, kdy se oděv dal jednoduše složit do ploché formy. Se zajímavou prezentací kolekce si pohrával např. poskládáním oděvů do tvaru japonského sushi, která vystihovala jeho kořeny.

Obr. 29. Instalace kolekce Pleats Please

Obr. 30., 31. Inspirace japonskými motivy – Issey Miyake

Místo pestrých barev přinesli japonští designéři **Rei Kawakubo** a **Yohji Yamamoto** barvu důstojnosti a sebeovládání – šokující černou.

Jejich inspirace z chudobného poválečného vzhledu žebráků a bezdomovců, transformovaná do podoby děravých svetrů, rozevlátých a dekonstrukčních střihů, reagovala na současnou globální recesi poválečného Japonska.

Kawakubo a Yamamoto nevnímají tvar těla jako ústřední bod přitažlivosti. Řeší genderové bariéry a hrají si se západním oděvem dle svého pohledu. Yamamoto se často věnoval dekonstrukci pánského obleku a místo kalhot používal sukni. Kawakubo se zase pomocí vycpávek zabývá nedokonalostí těla.

Oba prolomili bariéru, kdy povýšili oblečení chudáků na luxus a hlásí, že stejně tak jak může být oděv umění, může být i ideologický obraz jejich vnímání. [22]

2. 2. MÓDNÍ FOTOGRAFIE INSPIROVANÁ ETNICKOU KULTUROU

Úzce provázán s Issey Miyakem je japonský fotograf **Yuriko Takagi**, který začal cestovat po Asii, Africe, Jižní Americe a Blízkém východě a zaměřoval se na focení lidské existence zahrnující tělo a jeho oděv.

Pro Miyakeho nafotil kontroverzní fotografie plisované kolekce *Pleats Please – TRAVEL THROUGH THE PLANET* pořízené ve vesnicích po celém světě na lidech, kteří by si tyhle oděvy nikdy nemohli dovolit. Fotografie svrhly lavinu kritiky na Miyakeho počín a obvinily jej z přitahování pozornosti skrz chudobu za účelem vyšších prodejů. [19]

Obr. 32., 33. Fotky kolekce *Pleats Please* - Yuriko Takagi

Mezi zajímavé fotografie pro mě také určitě patří **Phyllis Galembo** se svým projektem *Za maskou*.

Galembo byl fascinován kostýmem už jako malé dítě a jeho obliba Halloweenských převleků je shrnuta do patnáctileté sbírky. Ocestoval do Nigérie, kde začal fotit tradiční a rituální kostýmy a byl natolik okouzlen jejich silou, že se z toho stala posedlost na celý život. Zároveň zde našel duši, po které pátral. Zkoumá Afriku více než dvacet let a prozatím strávil čas v pralese tradic v Nigérii, Beninu, Ghaně, Sierra Leone a Burkině Faso. [16]

Obr. 34. Rara, Haiti, 2005 – 2006 / Phyllis Galembo

Obr. 35. Cross River, Nigeria, 2004

Obr. 36. Zambia, 2007

Každých pár let se vrací editoriały focené v romantické mongolské přírodě. Otázkou je zda je to náhoda nebo je to kvůli politické či ekonomické situaci. Móda pracuje s psychologií a snaží se předvídat okolnosti, které ovlivní svět.

V roce 2008 se objevil v kanadském časopise *Flare* editorial nazvaný *Modern nomad*. Podobný editorial byl publikován v americkém *Vogue* v roce 2010 focený **Stevenem Meiselem**. A následující rok se objevil editorial s mongolskou tematikou v britském *Vogue* focený **Timem Walkerem**.

Naskytuje se otázka, proč se nomádská kultura vyskytuje v editorialech známých časopisů tak často? Snaží se nám tím něco říct?

Australský designér **Kirril Johnston** odkazuje na globální ekonomiku jako na nový kapitalismus. Poukazuje na téměř zaniklý způsob kočovného života, ale zároveň na nárůst kočovných bezdomovců v každé zemi. Baví se o společnosti jako o novodobých nomádech. Stále se nemůžeme usadit, koupit si dům, cestujeme skrz metropole, náš život jsme schopni sbalit do jednoho kufru a oblečení přizpůsobujeme pohodlnosti a funkčnosti. Chceme volnost a nespoutanost. Zároveň se chceme navrátit do harmonie přírody, snažíme se jíst bio a podporovat fairtrade. Chceme dosáhnout klidného a prostého života a obdivujeme jednoduchý kočovný život. [18]

Obr. 37., 38. Editorial amerického Vogue 2010 – Steven Meisel

II. PRAKTICKÁ ČÁST

---

3 KOLEKCE MONGOL

„Dodržuj zvyky místa, na kterém piješ vodu.“⁴

Kolekce *Mongol* odráží pocit z naší doby, zamýšlí se nad systémem, přírodou a jak lidé žijí. V kolekci se snažím propojit současné myšlenky módy s myšlenkami historie.

Spojuji nové technologie, materiály a evropské trendy s identitou země, která je hrdá na své dědictví a nese si stále svůj příběh.

Výchozí bod mojí kolekce je základní typ mongolského oděvu - tradiční *deel*. Rozpracovávám jeho tvar, zavínovací princip, kabátové a suknicové formy, a propojuji je s trendy současné módy.

Hledám inspiraci v mongolském šamanismu, v koňském sedle, barevnosti, ale také nasávám vzduch mongolské přírody a jejich života.

Jedním z cílů bylo vytvořit ucelenou nositelnou kolekci jak pro ženy, tak pro muže, s prvky řemeslného zpracování a prvky charakteristickými pro moji tvorbu. Zároveň jsem se chtěla poprvé více zaměřit i na pánskou kolekci a věnovat se tak úskalím, která pánská móda obnáší.

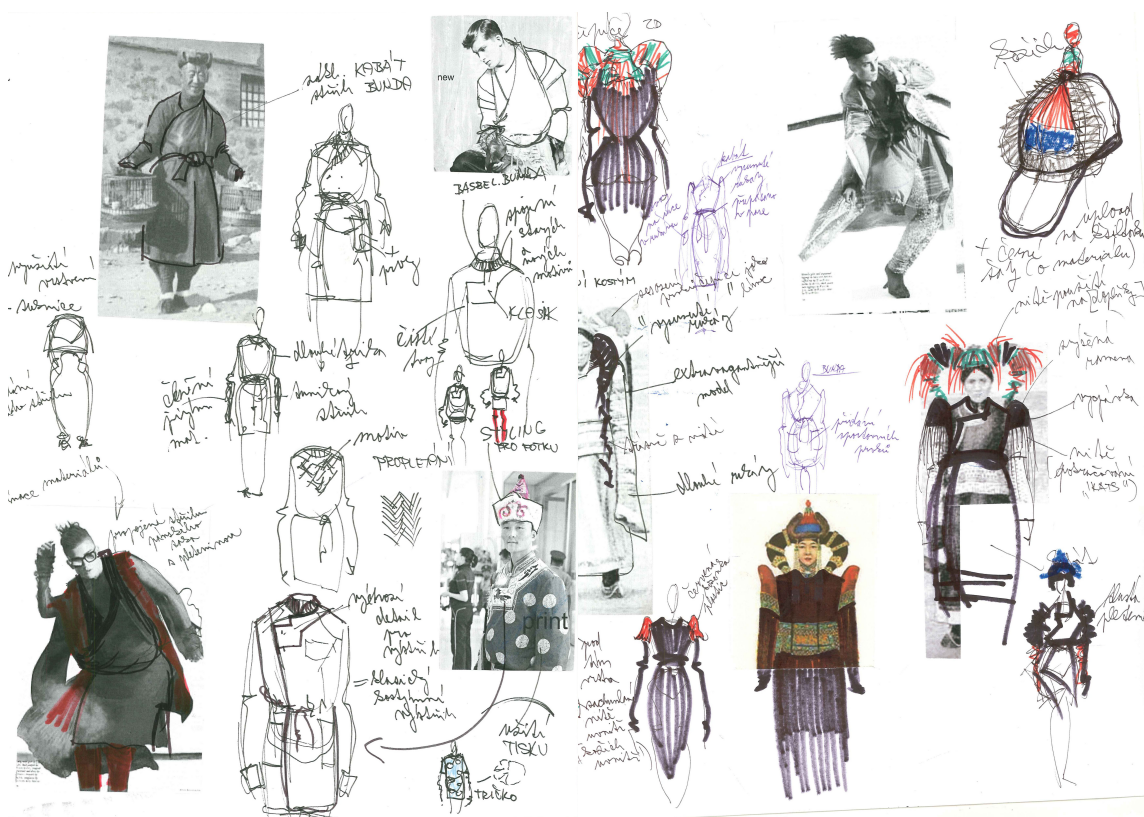
Při tvorbě modelů jsem kladla důraz na nositelnost a držela se hranice, která je pro většinu zákazníků přijatelná a nepůsobí příliš extravagantně.

---

4 BLUNDEN, Jane. *Mongolsko: Turistický průvodce*. Brno 2009, str.123.

3.1. REŠERŠE

Protože jsem o mongolském oděvu neměla žádnou představu, začala jsem bádát po zdrojích, které by mě k ní přivedly. Jelikož není dostupná žádná kniha, která by mongolský oděv mapovala, začala jsem shromažďovat veškeré materiály a obrázky z internetu. Pro pochopení jejich kultury jsem si nejprve musela nastudovat obecné informace a dotknout se Mongolska i z jiné stránky než je jen oděv. Informace jsem často čerpala z cestovatelských dokumentů. Shromážděné materiály mi daly vizi k rozpracování kolekce v podobě různých koláží.

Obr. 39. Inspirační koláže ke kolekci

3.2. MATERIÁLY A BAREVNOST

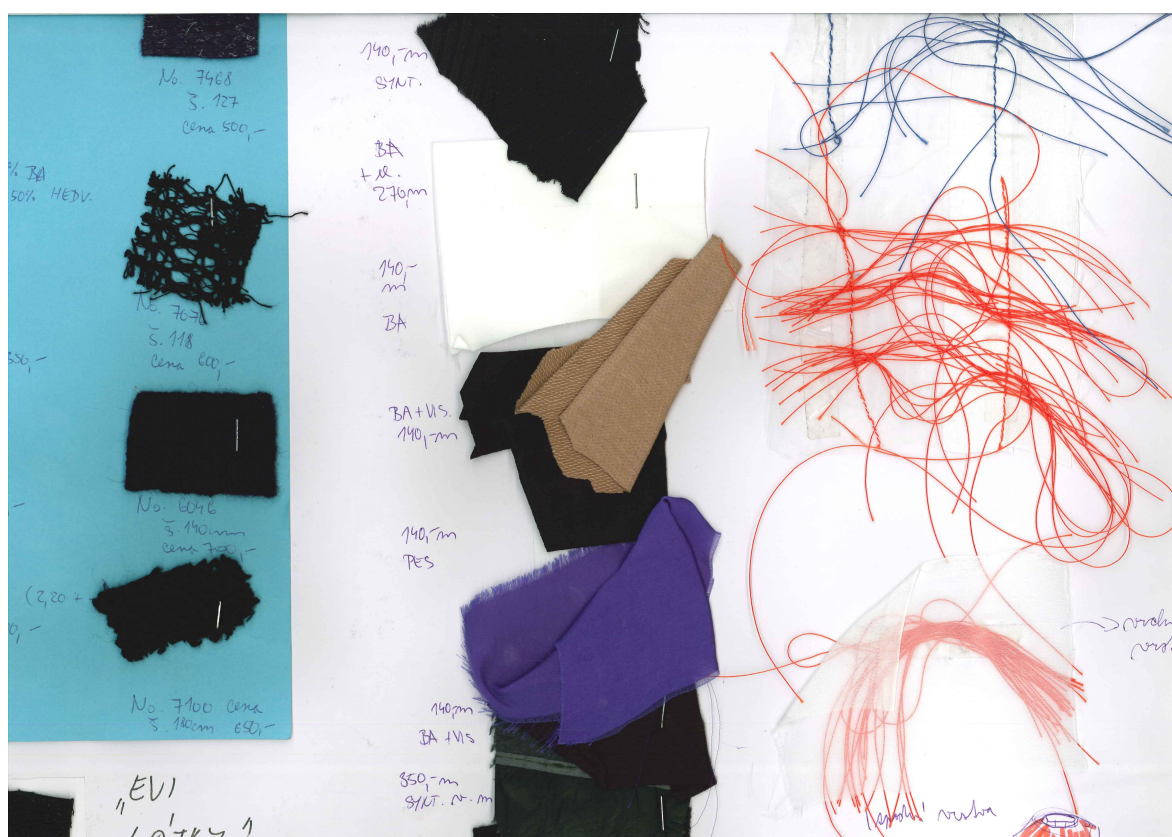
Barevnost kolekce vychází z důležitosti a přenesení symbolu pro Mongolskou kulturu, která je úzce spjata s historií lamaismu. Pracuji z barvami, které mají pro Mongolsko určitý význam. Jsou jimi červená, černá, bílá, hnědá a také modrá, po které Mongolsko nese přezdívku Země modrého nebe. Zaměřuji se také na vyváženou kompozici barev celé kolekce.

V kolekci jsou použity přírodní, ale i umělé materiály. Materiály mezi sebou navzájem různě kombinují.

Z přírodních materiálů je to bavlněný úplet, který jsem použila zejména pro pružné, volné zavinovací oděvy a mikiny. Pánské košile jsou zhotovené z elastického, bavlněného plátna s jemnými nopky, které odkazují na vyšívání vzory mongolských oděvů.

Šaty a sukni jsem ponořila do královské modré v podobě lehké syntetiky působící jako hedvábní. V pánských modelech dominuje černá šatovka s jemným vzorem rybí kosti, kterou jsem použila pro spodní oděvy.

Výšivky a doplňky jsou zhotovené ze syntetických nití používaných v čalounictví s kombinací kůže. Zajímavým materiálem, který jsem použila pro pánskou bundu a detaily, je tkanina potažená nepromokavou úpravou s charakterem umělé mačkané kůže. Červená je v kolekci zastoupena pouze v doplňcích pro zachování harmonie a vyvážení barevnosti.

Obr. 40. Vzorke materiálu

3.3. POUŽITÁ TECHNOLOGIE

V kolekci používám techniku, kterou navazuji na předešlou kolekci *IKATS*. Jde o techniku strojové výšivky, kterou se snažím rozvíjet už pět let. Tahle technika ke mně přišla náhodou, když jsem zašivala nežádoucí názvy na tričkách. Postupně se to vyvíjelo ve vyšívání textů, grafických motivů až ke konkrétním vzorům. Pomocí téhle techniky se snažím nahrazovat tolik omiláný tisk a spuštěnými nitěmi zdůrazňuji formu oděvu či doplňku.

V kontextu s touhle kolekci používám tuhle techniku nejen v detailech, ale i v doplňcích. Snažím se o rozpracování starého mongolského řemesla jeho posunutím do jiného kontextu a současného designu.

Obr. 41. Technika výšivky použitá na pokrývce a detailech

Na oděvech se vyskytuje výšivka koně Převalského, který je v Mongolsku téměř vyhynulým druhem. Paradoxně zrovna Česká republika se zasloužila o jeho návrat zpět do mongolské přírody.

Kult koně je v Mongolsku odjakživa velmi cenný. Člověk a kůň vytvořili během staletí silnou důvěru a vzájemné pouto. Kůň v Mongolsku znamená neodmyslitelný symbol, který je vyobrazen téměř na všech předmětech. Zároveň je kůň stále téměř jediným dopravním prostředkem, pomocí kterého se Mongolové mohou v rozsáhlé krajině pohybovat. Mongolští kočovníci a jejich koně zkrátka tvoří nerozlučnou dvojici. [1]

Obr. 42. Výšivka koně Převalského

3.4. REALIZACE MODELŮ

U realizace popisuji každý model jednotlivě a vždy se pozastavuji nad výchozí inspirací, ze které čerpám. Charakterizuji střih a techniku, kterou jsem používala.

Obr. 43. MODEL č.1

Šaty vychází z inspirace zavínovacím zapínáním tradičního *deelu*. Šaty jsou variabilní a mají několik variant použití. Inspirovala jsem se také zdůrazněnými rameny a dlouhými rukávy, které jsem u svého modelu také použila. Šaty tvoří zajímavou drapérii, která je vyzdvižena nekonečným zavínovacím prvkem, který se přetahuje přes hlavu. Pokrývku jsem volila v kontrastní červené barvě a vycházela jsem z masky šamanů. U pokrývky jsem použila svoji techniku výšivky, ze které jsem si propůjčila jen nitě a tvořila tak prvek připomínající vlasy.

Obr. 44. MODEL č. 2

Halenka vychází ze stejné inspirace jako model č.1, akorát je ve zkráceném provedení. Na halence je doplněk zhotoven z kůže, nití a výšivky. Tvar doplňku vychází ze spojení dvou koňských sedel. Sedlo je zvýrazněno vyztuženými vycpávkami, které dominují v oblasti ramen a opět se tak inspiroují ženskými liniemi mongolského *deelu*. Dominantní vrchní část doplňují výraznou lehkou sukni, která rozvolňuje pohyb nití při chůzi.

Obr. 45. MODEL č. 3

Na mikině je výšivka mongolského koně Převalského. Zobrazením hlavní inspirace na jednoduché mikině odkazují na tvorbu značky Kenzo, která používá tygra jako ústředního nositele značky ve stejném pojetí. Kraťasy jsou volnějšího až sukňovitého střihu se záhyby uprostřed. Inspirováno střihem šatového *deelu*, ale v nositelném pojetí.

Obr. 46. MODEL č. 4

Na mikině využívám stejného motivu koně jako na modelu č. 3. Model doplňuji lehkými modrými šaty, které jsou volnějšího halenovitého střihu na knoflíčky a doplňky. Červené psaníčko kontrastuje s modelem a je zhotoveno technikou výšivky. Čepice propojuje evropský typ pokrývky hlavy s mongolskými a šamanistickými prvky.

Obr. 47. MODEL č. 5

Kalhoty jsou z bavlněného úpletu a navazují opět na zavínovací a suknicovitý střih. Model doplňuji jednoduchým střihem košile, která má zkosené špičky límce, odkazující na hrany zapínání klasického *deelu*. Jako doplněk jsem zvolila čepku inspirovanou mongolskými tvary a šamanismem.

Obr. 48. MODEL č. 6

Kraťasy vychází ze stejné inspirace jako model č. 4 s větším rozšířením. Svetr má na ramenou našit mačkaný materiál a doplňují jej třásně všité opět do ramenní části. Třásně se inspirojí koňskou hřívou. Pod svetrem je bílá košile s dlouhým rukávem, která je střihově stejná jako na modelu č. 5.

Obr. 49. MODEL č. 7

Model a čelenka jsou inspirovány šamanismem. Inspirace se odráží jak v zakryté tváři, tak v oděvu a střapcích. Mikina má v zadním členicím švu všité spuštěné nitě pro zvýšenou efektivnost při chůzi. Mikina má kapuci, která je přes hlavu nebo tvoří šalový límec. Délka mikiny je prodloužená v krátkou suknici, která je přepásaná v pase. Model doplňuje sukně ze semišové kůže. Pod mikinou je klasické bílé triko pro zachování kontrastu.

Obr. 50. MODEL č. 8

Šaty jsou zhotoveny z pruhu lehké tkani-ny, tak jako u oděvu buddhisstických lámů. Šaty jsou zavínovací a vychází ze stejného principu nošení. Jsou přepásány černou šňůrkou z pleteniny. Přes šaty je přehozen velký vlněný kabát, který má stejné zkosení tvarů límce jako u pánských košil na předchozích modelech. Model doplňuje čelenka, která může být i náhrdelníkem. Šperk je zhotoven z kůže a výšivky a je zavěšen na točené šňůrce zakončené uzly v podobě mongolských knoflíčků, které se používají pro zapínání *deelu*.

Obr. 51. MODEL č. 9

Kabátek je zhotoven z tuhé pleteniny, zadní a přední díl je ozdobně řešen kůží a výšivkou odkazující opět na koňské sedlo. Ramena jsou zvýrazněny vycpávkou a třásní. Na rukávech jsou černé vlněné návleky, které prodlužují délku rukávů, stejně jako u tradičního *deelu* používaného v minulosti. S modelem kontrastuje červená pokrývka zhotovená z kůže a výšivky s prvky mongolských pokrývek hlavy.

Obr. 52. MODEL č. 10

Kalhoty jsou jednoduššího klasického střihu a mají zajímavě řešen pasový límec, který je řešen i u kraťasů. Límec je zřasen a tvarově řešen jako tradiční pás mongolského *deelu*. Bunda je ve tvaru bomberu a je z nepromokavého materiálu. Triko pod bundou je z bílé bavlněné pleteniny. Přední díl je zdvojený a od středu předního dílu je přenechán volně do cípu naznačující zavijovací oděv.

3.5. KOLEKCE MONGOL

MONGOL je módní laboratoř, kde se mísí elegance s provokací. **MONGOL** často čerpá z inspirace různých etnických kultur a přírody, které přenáší do detailů a prvků kolekce. Recyklaci vnímá jako přeměnu a snaží se jí vdechnout nový charakter. Lehkost odráží těžkou jemností a hraje si s netradiční výšivkou na odvážných místech.

MONGOL je sofistikovaná hra kontrastů a emocí.

Obr. 43. Logo značky

Pod značkou **MONGOL** se má skrývat jednotná identita značky. Ve své tvorbě ráda používám recyklaci, protože je to pro mě proces, který mě k módě přivedl. Líbí se mi ji propojovat s novými prvky a dávám tím oděvu jiný názor. Ráda spojuji těžkost s lehkostí a volností. Záliba ve zkoumání etnických kultur mi plní můj sen o cestování skrz oděv. Zajímá mě jejich příběh života, jejich tradice a vnímání světa. Oděvem dostávám na povrch myšlenky, které už jsou časem zapomenuté.

Výšivkou se snažím navazovat na můj signifikantní prvek tvorby, kterou se snažím v každé kolekci rozvíjet a posunovat dál. V jednotné signifikaci se inspiroji v myšlenkách světových návrhářů, kteří svoji techniku nikdy neopouští a zakládají si na jejich rozpoznatelnosti. Pokud neděláme sériovou výrobu, je důležité držet se určité linie a charakteru, který naši tvorbu vystihuje. Je dobré, když zákazník rozpozná shodu v kolekcích, která je pro návrháře typická. Ovšem tohle je to nejdůležitější a nejsložitější pro návrháře, aby dokázal své vítězství udržet a neustále rozvíjet dál.

Při tvoření značky bychom si měli dobře stanovit, jaká je naše cílová skupina a pro koho tvorbu děláme. Důležité je také určit typ naší tvorby, jako např. minimalismus či tvorba s řemeslnými prvky, potisky nebo tvorba romantická až snová.

MONGOL je móda pro odvážné, kteří se nebojí vyjádřit svůj názor a snaží se odlišovat v davu. Je to móda zajímavá střihem s extravagantní elegancí.

Moji vášní je přetvářet věci kolem mě, do myšlenek, které se točí kolem nás. Ráda si šiji a přešívám téměř veškeré oblečení pro sebe a snažím se nejít s davem, ale s dobou. Často inklinuji k tvorbě pro cílovou skupinu v mém věku, protože je mi to nejbližší.

Snažím se tvořit tak, jak to cítím já a do každého oděvu vkládám prvky tak, abych jej chtěla sama nosit, jak to dělala i Coco Chanel. [2]

Kolekce *Mongol* už měla svoji první prezentaci a to na módní události roku – Shooting Fashion Stars 2013, které jsem se zúčastnila. Následně jsem kolekci prezentovala i na výstavním a prodejním „showroomu“ v rámci akce, kam se potenciální zákazníci mohli přijít podívat.

Obr. 44. Shooting Fashion Stars 2013

Obr. 45. Showroom – Shooting Fashion Stars 2013

Od července mám v plánu kolekci *Mongol* prodávat na svých internetových stránkách, které pro tuhle značku vznikly.

Součástí mojí prezentace je také výstup s kapelou *Fiordmoss*, se kterou už léta spolupracuji a příležitostně jí doplňuji vizáž. Mezi hudbou a módou cítím silné propojení a líbí se mi, že stejně jako já, kapela cestuje skrz hudbu. Myslím, že je to dobrá prezentace, jak moji tvorbu může vidět spousta potencionálních zákazníků.

Obr. 46. Kapela *Fiordmoss*

Do budoucnosti jsem také přemýšlela o konceptu butiku MONGOL a jak bych si tenhle butik představovala.

Jelikož se značka osudově provázala s mongolskou kulturou, ráda bych zachovala tohle spojení i nadále. Líbilo by se mi propojit designovou tvorbu s originálním mongolským řemeslem a dát tomu tak možnost nového vnímání.

Myslím, že v dnešní době je trend navracet se k původním řemeslům a poctivým potravinám. Lidé chtějí znát původ, podporovat ekologii a odmítat nekvalitní výrobky. Ráda bych pracovala s tradičními materiály jako je kůže či kašmír. Chtěla bych navázat spolupráci s místními obyvateli, kteří stále vlastní dokonalost ve své zručnosti a podporovala tak zemi, která má velké bohatství, ale potřebuje dostat další možnost, jako někdy každý z nás.

Věřím, že Mongolsko má velký potenciál, který je zatím v začátcích a doufám, že nebude zneužito dříve, než se rozvine. Globální společnost nás může posunout, ale také ušlapat.

Velice se mi líbilo vytvoření nového butiku české značky *Alešbáry*, který vznikl v Brně. Zaujalo mě propojení starého řemesla s novým designem, což působí sympaticky. Do prostoru zapojili strohé zdi a čistý prostor, ale zároveň použili dekoraci starých kloboučnických forem.

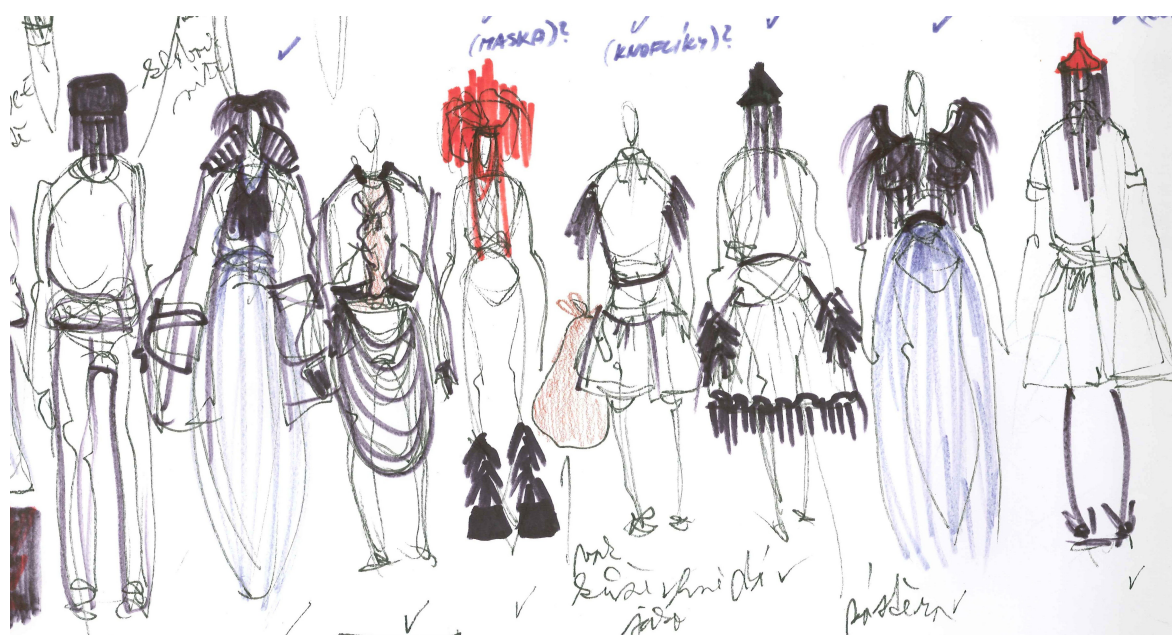
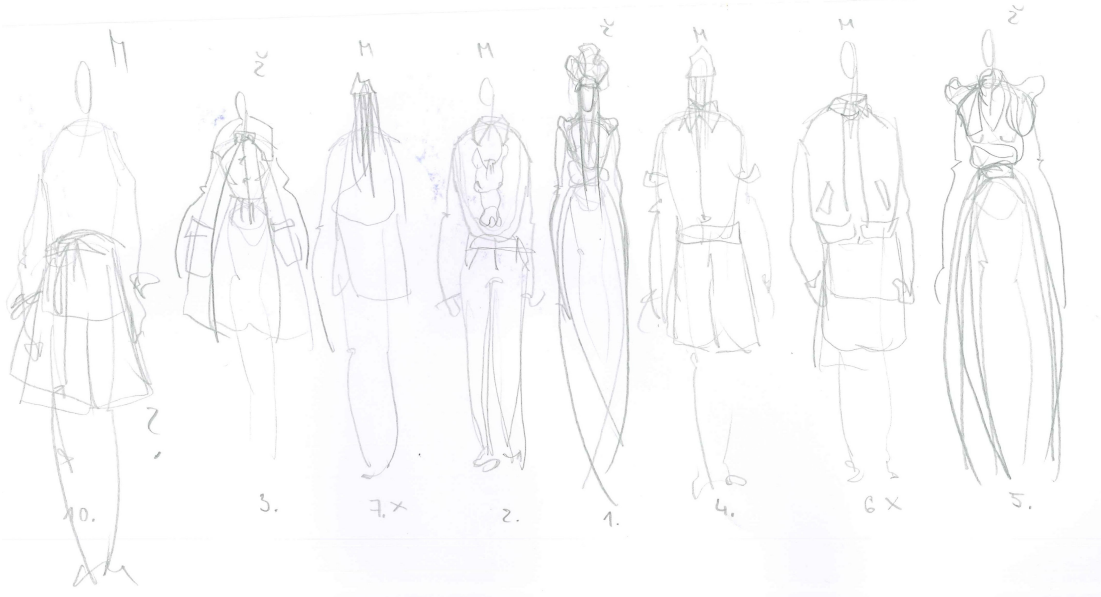

Obr. 47 Butik *Alešbáry*

III. PROJEKTOVÁ ČÁST

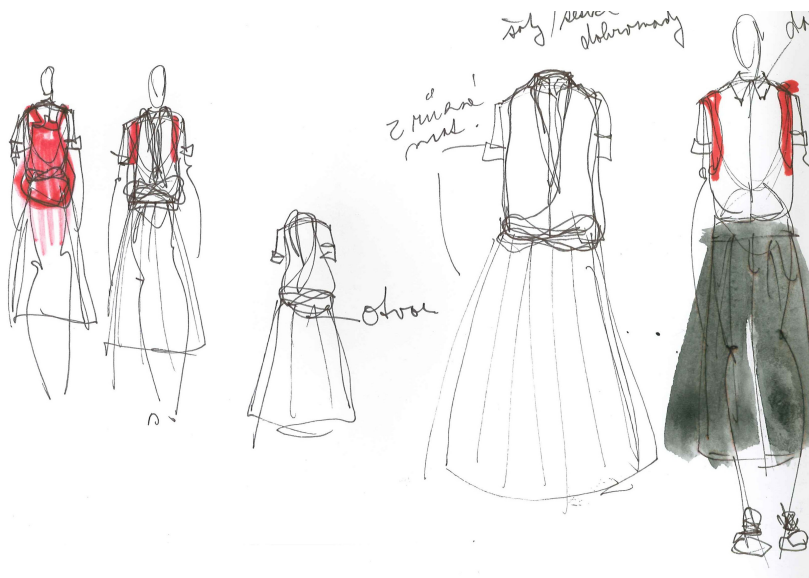

4 SKICY

5 FOTODOKUMENTACE

foto: Eliška Kyselkova

hair: Olga Svozil Karpecká

make-up: Michaela Kramná / Make-Up Institute Prague

shoes: SUUS by Hana Frišonsová

models: Dominika Ngo-Duc (Exit Model Management)

Martin Svoboda (Czechoslovak Models)

ZÁVĚR

V průběhu své bakalářské práce jsem se obohatila o další informace z oblastí etnických kultur, kterým jsem se věnovala už v minulých kolekcích.

Získala jsem plno nových informací jak o Mongolsku obecně, tak o historii, zvycích, náboženství a tradicích.

Zprvu jsem netušila, že získat informace o téhle zemi nebude úplně jednoduché. Bádání po informacích mě ale dovedlo k zajímavým lidem, co se zajímají o Mongolsko stejně jako já nebo dokonce studují či přednáší na Filozofické fakultě Karlovy Univerzity v Praze. Ať už je Mongolsko třikrát větší než Francie, pro mnohé z nás je Mongolsko zrnkem na Zemi, o kterém nic nevíme. Nevíme, jaký pijí oblíbený nápoj, jaké jí jídlo, jak vypadá jejich dům či snad jejich způsob života.

Pro mě to byla výzva snažit se pátrat po informacích, které možná neexistují a zároveň zamyslet se nad jejich prostým kočovným životem v porovnání s dnes už nevyhnutelnou konzumní společností.

Druhá strana mojí teoretické části mi zase otevřela myšlení, jak propojit svoji tvorbu s prodejem a uvedením mezi potenciální zákazníky. Získala jsem informace, které propojily zastaralou tradici s novým designem v podobě oděvu, který může uspět na trhu módy. V praktické části jsem si osvojila lépe svoji techniku a více se zaměřila na design, který by měl v budoucnosti dominovat mé nové značce.

Bakalářská práce mi přinesla větší rozhled o tom, jak správně uchopit to, co dělám s hlubším smyslem, ať už po filozofické nebo praktické stránce. Ráda hledám inspiraci ve starých hodnotách a nechávám je setkat je s novými. Snažím se tím poukázat na historii, kmeny a staré kultury, které svět ještě nevymýtil.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BARABÁŠ, Pavol. *Mongolia - In the Shadow of Genghis Khan* [film]. Slovensko: K2 Studio, 2010, 61 min.
- [2] BAUDOT, François. *Móda století*. Vyd. 1. Praha: Ikar, 2001, 399 s. ISBN 8072029436.
- [3] BLUNDEN, Jane. *Mongolsko: [turistický průvodce]*. Vyd. 1. Brno: Jota, 2009, 469s, ISBN 978-80-7217-640-3.
- [4] ČERVENKA, Michal. *Na měsíc do Mongolska* [dokument]. Bushmanfilm.com [online]. Červvideos, Česká Republika, 2009, 38 min. [Vid. 18.11.2012]. Dostupné z: <http://www.bushmanfilm.com/na-mesic-do-mongolska/>
- [5] EASEY, Mike. *Fashion marketing*. 2nd ed. Oxford, England: Blackwell Science, c2002, xii, 196 s. ISBN 063205199x.
- [6] HAVLÍČKOVÁ, Veronika. *Mongolský tradiční oděv*. Praha, 2012. Diplomovaná práce. Univerzita Karlova, Fakulta filozofická, Ústav jižní a centrální Asie.
- [7] HEROLDOVÁ, Helena. *Čína - země hedvábí: od starověku po současnost*. Vyd. 1. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2010, 186 s. ISBN 978-80-7422-028-9.
- [8] KADLECOVÁ, Kateřina a Robert PTÁČEK. *Ulanbátar: Rudý bohatýr* [TV film]. Spotter TV [online]. RESPEKT Publishing, Česká Republika, 2007, 26 min. [Vid. 13.2.2013]. Dostupné z: <http://spotter.tv/898011-ulanbatar-rudy-bohatyr.htm>
- [9] MALKIN, Russ. *Ewan McGregor: Na mašině kolem světa – Mongolsko* [TV seriál]. Youtube [online]. Velká Británie, 2004, 65 min. [Vid. 13.12.2012]. Dostupné z: http://www.youtube.com/watch?v=FWulfaUK6_M
- [10] *Mongol – Čingischán* [film]. Režie: Sergej BODROV. Kazachstán, Německo, Mongolsko, Rusko: Bontonfilm, 2007, 120 min.
- [11] *Mongolsko – Na cestách kolem světa* [DVD]. ABCD video, 2009.
- [12] *Nová cestománie: Mongolsko: Ve znamení koně* [TV seriál]. Nova Cinema. [Vysíláno 7.12.2012]. Dostupné z: <http://www.ulozto.cz/x4zjE6w/nova-cestomanie-8-mongolsko-ve-znameni-kone-avi>
- [13] POSNER, Harriet. *Marketing Fashion: Portfolio Series*. London: Laurence King, 2011, 224 s. ISBN 978-1856697231

[14] *Rybí legendy Jakuba Vágnera – Mongolsko I., II.* [TV seriál]. Česká televize. [Vysíláno 4. 1. 2012 a 11. 1.2012]. Dostupné z: <http://www.ulozto.cz/xNf3fmJ/rybi-legendy-jakuba-vagnera-mongolsko-i-mp4>

<http://www.uloz.to/hledej?q=Ryb%C3%AD+legendy+Jakuba+V%C3%A1gnera+%2C+Mongolsko+II>.

[15] SLADKÝ, Pavel. *Cassablanca - Mongolsko* [rozhlasový pořad o cestování]. ČRo Radio Wave [online]. Česká Republika, 26.12.2010, 60 min. [Slyšeno 20.04.2013] Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/radiowave/casablanca/_zprava/mongolsko--828262

Seznam elektronických zdrojů:

[16] GALEMBO, Phyllis. [online]. [cit. 12.5.2013]. Dostupné z:

<http://www.galembo.com/exhibitions/#>

[17] *MAD. Louis Vuitton.* [online]. [cit. 12.5.2013]. Dostupné z: <http://www.mad-mongolia.com/ulaanbaatar-city-guide/louis-vuitton-1170/>

[18] *Ouno Ouno. The nomad thing.* [online]. [cit. 12.5.2013]. Dostupné z:

<http://blog.ounodesign.com/2008/11/02/the-nomad-thing/>

[19] *The she report. Celebrating mix master Kenzo's 40th anniversary.* [online].

Dat.7.8.2010. [cit.12.5.2013].

Dostupné z: <http://theschereport.wordpress.com/2010/10/07/celebrating-mix-master-kenzos-40th-anniversary/>

[20] *VA Mag. Kenzo Takada: Introducing Fashion to Japan..*[online]. Dat. 28.8.2012. [cit. 12.5.2013]

Dostupné z: <http://visionaryartistrymag.com/2012/10/kenzo-takada-introducing-fashion-to-japan/>

[21] *Wikipedie. Naadam festival.* [online].[cit. 10.5.2013]. Dostupne z: <http://en.wikipedia.org/wiki/Naadam>

[22] *Worn Through. Book Rewiev: Japansese Fashion Designers.* [online]. Dat. 17.1.2012.

[cit. 12.5.2013]. Dostupné z: <http://www.wornthrough.com/2012/01/17/book-review-japanese-fashion-designers/>

SEZNAM OBRÁZKŮ

- Obr. 1. Mongolská krajina
- Obr. 2. Pánský tradiční oděv *deel*
- Obr. 3. Dámský tradiční oděv *deel*
- Obr. 4. Varianty pánského *deelu*
- Obr. 5. Mongolská obuv
- Obr. 6. Pás *Bu's*
- Obr. 7. Sváteční pokrývka pro ženy
- Obr. 8. Zdobená pokrývka
- Obr. 9. Pokrývka hlavy pro muže
- Obr. 10. Tradiční oděv a pokrývka hlavy
- Obr. 11. Zápas mužů
- Obr. 12. Tradiční oděvy a pokrývky na festivalu *Naadam*
- Obr. 13. Mohyla *OVÓ*
- Obr. 14. Mongolské budhistické děti
- Obr. 15. Šamanistický oděv
- Obr. 16. Šaman s maskou
- Obr. 17. Kašmírská koza
- Obr. 18. Značka kašmírské kvality
- Obr. 19. Mongolský „street style“ v hlavním městě Ulaanbaatar
- Obr. 20., 21. Modely z přehlídky – Ulaanbaatar Fashion Week 2011
- Obr. 22. Vítězná kolekce na festivalu Hyères – Tsolmandakh Munkhuu
- Obr. 23. Šaty inspirované japonským kimonem – Paul Poiret
- Obr. 24. Šaty inspirované Orientem – Paul Poiret
- Obr. 25. Hippies
- Obr. 26. Inspirace japonským kimonem - Kenzo Takakada

-
- Obr. 27., 28. Kenzo Spring/Summer 2011
- Obr. 30., 31. Inspirace japonskými motivy – Issey Miyake
- Obr. 32., 33. Fotky kolekce *Pleats Please* - Yuriko Takagi
- Obr. 34. Rara, Haiti, 2005 – 2006 / Phyllis Galembo
- Obr. 35. Cross River, Nigéria, 2004
- Obr. 36. Zambia, 2007
- Obr. 37., 38. Editorial amerického *Vogue* 2010 – Steven Meisel
- Obr. 39. Inspirační koláže ke kolekci
- Obr. 40. Vzorky materiálů
- Obr. 41. Technika výšivky použitá na pokrývce a detailech
- Obr. 42. Výšivka koně Převalského
- Obr. 43. Logo značky
- Obr. 44. Shooting Fashion Stars 2013
- Obr. 45. Showroom – Shooting Fashion Stars 2013
- Obr. 46. Kapela *Fiordmoss*
- Obr. 47. Butik *Alešbáry*